

Sanata Gönül Verenler

Yeteneğin Yansıması

Prof. Dr. Deniz İŞCEN

Plastik ve Rekonstrüktif Cerrahi Uzmanı

Kullandıkları renklerle bazen sevinç, bazen hüznü verir insana ressamlar. Bu ressamlardan biri de Prof. Dr. Deniz İşcen. O kalem tutmaya başladığı günden beri resme gönül vermiş. İlk önce çeşitli teknikleri kullanmış ama sonunda asıl keyfi resimlerini sulu boyayla yapmakta bulmuş ve sonuç olarak, ortaya 'keşke şurada olsaydım' dedirtecek kadar güzel manzara resimleri çıkmış. Kendini resim konusunda 'amatör' olarak görse de, resimlerini inceleyenler eminim ne kadar mütevazı bir insan olduğunu hemen anlayacaktır. Hekimlikte profesör ünvanını almış bir plastik cerrah olmasına karşın, resim aşkı için tekrar okul yollarına düşebilirmiş ama şu sınavlar olmasa. Prof. Dr. İşcen ile resim kokan keyif dolu bir söyleşi yaptık.

Röportaj: Hatice PALA

ACME: Resim ile hikayeniz nasıl başladı?

Prof.Dr. İŞCEN: Resim yapmayı oldum olası çok severim. Okul yıllarımdan beri, hatta okul öncesi dönemde bile resim yapardım. Kalem elime aldığımdan beri, resim yapmak, ba-

na hep huzur vermiştir. Ortaokul ve lise yıllarımda resim öğretmenlerimin yönlendirmeleriyle birşeyler yapardım. Zamanla kendi sevdiğim tarzı keşfedip ona doğru yönlendim. Nasıl yapmam gerektiği, hangisinin ruhuma iyi geldiğini zamanla öğrendim. Yoksa derinle-

mesine bir resim eğitimi almadım. Keşke bir imkan olsaydı da, güzel sanatlar akademisi okuyabilseydim. Ama o zaman en az resim yapmak kadar, belki de daha çok sevdiğim plastik cerrahiyi yapamazdım. Resmi en azından diplomasız yapılabiliyorsunuz ama hekimliği yapamazsınız. O yüzden resim yapmak, kendi çapında kaldı.

ACME: Şu ana kadar röportaj yaptığım, güzel sanatlarla ilgilenen hekimlerin bir çoğu, ailelerinin yönlendirmeleriyle tıp fakültesine gitmişler. Yoksa akademi okumak istiyorlarmış. Ama anladığım kadarıyla tıp sizin kendi seçiminizmiş.

Prof.Dr. İŞCEN: Kesinlikle kendi seçimimdi. Hem tıp fakültesi, hem cerrahi, hem de plastik cerrahi. Ama hep aklımın köşesinde 'acaba Güzel Sanatlar Fakültesi okusa mıydım?' sorusu kalmıştır. Yine de asıl hedefim hep tıptı.

ACME: Emekli oldunuz. Şimdi okumayı düşünür müsünüz?

Prof.Dr. İŞCEN: Giriş sınavı olmasa keyifle düşünürüm. Beni dışarıdan sınavsız alsalar, 4 değil 14 yıl bile okurum. Ayrıca okumanın her türlüsünü severim. Çidip yeniden bir fakülte okuma gücünü ve direncini kendimde görüyorum. Ama o giriş sınavı olmasa. Çünkü hayatımız hep sınavlarla geçti. Bir daha ne sebeple olursa olsun, sınavı giremem.

ACME: Resimlerinizde en çok hangi teknikleri kullanıyorsunuz?

Prof.Dr. İŞCEN: 2000 yılından sonra birkaç kış çok değerli bir hocayla çalıştım. Hocamız Saim Onan sulu boya ustasıydı. Yaptığı resimler, benim de yapmak istediğim, hayalini kurduğum resimlerdi. Birlikte çalışırken, benim

ruhuma teknik olarak sulu boyanın iyi geldiğini hissettim.

Tabii karakalem ve yağlı boya tablolar da yaptım. Ama oldukça amatör bir şekilde. Hocamın tekniğini ve tarzını çok sevdim. Ondan sonra sadece sulu boyayla resim yaptım. Sulu boyada ıslak ve kuru diye iki teknik vardır. Ben ıslak olarak çalışıyorum. Pastel ve flu renklerin birbirine karıştığı resimler yapmayı seviyorum. Bu renklerin oluşturduğu oyunlar hoşuma gidiyor. Tabi yoğun çalışma temposu içinde çok fazla bir üretimim yok. 'Emekli olunca' denir ama emekli olmama karşın hala yoğun bir şekilde çalışıyorum. Tam emekli olduğumda, yani cerrahlığı tam bıraktığımda, hala fırça tutabiliyorsam daha çok resim çalışacağım.

ACME: Ne tür temalar işliyorsunuz?

Prof.Dr. İŞCEN: Daha çok doğa resimleri yapmayı seviyorum. Doğadaki renkler ve ışıklar hoşuma gidiyor. Manzara resimlerinin yanında tek tük portre çalışmalarım da oluyor. Ama sulu boyayla portre çalışmak oldukça zor. Arada natüremort da yapıyorum. Ancak onları daha çok çalışmak için yapıyorum. Keyif almak için yaptığım şeyler değil. Çölge ve ışık oyunları daha çok olduğu için manzara resimleri yapmayı tercih ediyorum

ACME: Ressamlar tablolarında genellikle belirli renklere sarılır. O renkler, o ressamın imzası gibidir. Sizin böyle bir renginiz var mı?

Prof.Dr. İŞCEN: Herhalde suyun ve denizin renkleri olduğu için, mavi ve yeşil diyebilirim. Çünkü bu iki renk mutlaka her tablomda bulunur.

ACME: Şu ana kadar resmini yapmak isteyip de, yapamadığınız bir konu oldu mu?

Prof.Dr. İŞCEN: Oldu. Ben yağmur resimlerinden çok hoşlanıyorum. İçerden dışarıya bakış,yani bir cam ardından veya dış ortamda yağmur resmi yapmak istiyorum. Ama çalışmak için çok fırsatım olmadı. Bir keresinde hocamın yardımıyla yapmayı denedim. Bir de, bir fincan çay içindeki yansımaları yapmak istiyorum. Bu bir yüz olabilir, beden tümü olabilir. Ama suda bir yansıma çizmek istiyorum. Sanırım ben ıslaklığı çizmeyi seviyorum.

Çörüntünün ıslak olması bana sevimli geliyor.

ACME: Sulu boyada bu ıslaklığı vermek zor değil mi?

Prof.Dr. İŞCEN: Zor tabi. Bu nedenle kendime güvenererek 'ben bunu yaparım' diyemiyorum. Bir de ben genel anlamda da çok iddialı konuşmam. Çenelde bir şeyi yapmak istediğim zaman 'yapmak istiyorum' derim. Ne kadar başarılı olur, ilerde görenler karar verecek.

ACME: Resim oluşturma süreciniz nasıl işliyor Konuyu daha önceden mi belirliyorsunuz, yoksa tuvalin karşısına geçince konu kendiliğinden mi oluşuyor?

Prof.Dr. İŞCEN: Bu işin en zor kısmı zaten, yapmaya başlamak. Başladığınız anda, geri kalan kısmı oldukça hızlı

gider. Sulu boya adı üstünde boyadıktan sonra kurumasını beklemeniz gereken bir tarz. Kat kat çalışılır ve ikinci katı boyamak için beklemelisiniz. Eğer ben resim yapma ritmine girmişsem, biri kururken, diğerini yapmaya başlıyorum. Tabi genellikle konular önceden belirlenmiş oluyor. Bir ara bu bekleme sürecinde suda nilüfer resimleri yapmıştım. Bir seri nilüfer resmim olmuştu.Tabi benim resim

yapabilmem için diğer bütün işleri tamamlamam gerekiyor.

Cerrahi, ev işleri, dışarı işlerini tamamladıktan sonra resim yapmaya başlayabiliyorum. Başladıktan sonra da herşey çok hızlı gidiyor. Ameliyat da öyledir. Başlayana kadar hazırlıklar çok hızlı sürer. Başladıktan sonra her şey şiiir gibi akar.

ACME: Bu yoğunluk ve stres içinde ne kadar zaman ayırabiliyorsunuz resme?

Prof.Dr. İŞCEN: Aslında resim yapmaya çok fırsat bulamıyorum. Çok düzenli bir hobi olarak yapmıyorum. Başlayınca üst üste birkaç resim yapıyorum. Sonra uzun bir ara bırakıyorum. Bu, benim yaşantımın düzensizliğinden kaynaklanıyor. Ya da düzenin sadece cerrahlığa endekslı olmasından kaynaklanıyor. Şimdilik bundan rahatsız değilim ama ileride düzenin resme dönmesi daha uygun olacak.

ACME: Resim yaparken başka sanat dallarından etkilenir misiniz?

Prof.Dr. İŞCEN: Başka sanat dallarından da etkilenirim. Ama daha çok çevremden etkileniyorum. Ben resmin yanı sıra fotoğraf da çekiyorum. Zaten meslek icabı da, hastaların fotoğraflarını çekiyorum. Diğer yandan doğa resimleri de çekmeyi seviyorum. Orada kendi gözlemlerimle renkleri yakalamaya çalışıyorum. Sonradan oradan bölümleri resimlerime aktarabiliyorum. Fotoğrafta konserve edilen renkleri, resmime yansıtabiliyorum. Diğer yandan bir gazetede, dergideki fotoğraf da beni etkileyebiliyor. O fotoğrafa uzun uzun bakıp, ayrıntıları yakalamaya çalışıyorum. Sonra da onları resme yansıtabiliyorum.

ACME: Sergilere katıldınız mı ya da kişisel sergi açtınız mı?

Prof.Dr. İŞCEN: Bundan 16 yıl önce bir arkadaşım ile birlikte sergi açmıştık. Bu

bir fotoğraf-resim sergisiydi. Öğrencilik yıllarında düzenli olarak sergilere katılıyordum. Son 4-5 yıldır da Tıp Odası'nın açtığı sergilere katılıyorum. Birkaç karma sergiden daha istediklerim onlara da verdim. Ama tek başıma hiç sergi açmaya kalkışmadım.

ACME: Önünüzde böyle bir plan var mı?

Prof.Dr. İŞCEN: Resimlerimi sergilemekten çok, kendim için yapıyorum. Yaptığım resimleri birilerinin

görmesinden çok, ruhuma iyi geldiği için yapıyorum. Sergi açayım diye bir amacım hiç olmadı. Belki daha sonra, çok fazla resim yaparsam ...

ACME: Duyularınızı yaptığınız resimler aracılığıyla başkalarına yansıtabiliyorsunuz ve bu duygular başkaları tarafından algılanabiliyor. Bu size neler hissettiriyor?

Prof.Dr. İŞCEN: Resimlerimi gören insanların benim içimdekileri ve kafamdaki duyguları anlamalarını istiyorum. Tabii benim duyduğum hisleri duyuyorlar mı bilemem ama en azından umuyorum. Zaten duyurabiliyorsam başarılı sayabilirim kendimi. Bundan birkaç yıl önce Kazakistan'da Sir-i Derya'ya girmiştik. Orada bir resim çektirdik. Etrafımızda yeşillikler, dağlar, su filan. Oradaki yansımalar çok

hoşuma gitti. Beni çok etkiledi. Hani tarihte hep okuyoruz ya, orası Türklerin anayurdu, oradan Anadolu'ya gelmişler diye. Türkiye'ye dönünce, o fotoğraftan da yararlanarak, sulu boyayla, pastel tonları kullanılarak bir resim yaptım. Şimdi istiyorum ki, o resmi görenler benim Kazakistan'da, o coğrafyada hissettiğim duyguları duysunlar. Tabi başkaları ne hisseder bilemiyorum ama ben o çok etkilendiğim anı kendi

çapımda ölümsüzleştirmek istedim.

ACME: Resim yapmak ile plastik cerrahlığın ortak yönleri olduğunu düşünüyor musunuz? Ya da birbirlerini besleyen yönleri var mı?

Prof.Dr. İŞCEN: Evet, bazılarının aksine ben ortak yönleri olduğunu düşünüyorum. Genellikle, cerrahi gibi çok radikal bir işi yapan bizler için sanata gerek olmadığı söylenir. Ama biz insanla uğraşyoruz. İnsan gibi çok değerli, kırılgan ve duyarlı bir varlığa şekil vermeye çalışıyoruz.

Şekil diyorum, çünkü biz iç organlardan çok, dışarıyla görsellikle uğraşıyoruz. Bunun içinde de çok büyük

oranda ruhsal etkilenmeler var. İnsanın ruhsal durumu, beden bütünlüğü ve bunun görsel olarak güzel şekilde ifade edilmesi çok karmaşık bir şey. 'Ben duygusuz da kesebilirim' diyemezsiniz. Bir sürü ameliyat yöntemi vardır. Ama o kişiye hangisinin uygun olacağını önceden tahmin etmek gerekir. Diğer yandan ameliyattan sonra alacağı şekli de önceden tahmin etmeliyiz. Bizim işimizde, bir eseri yaratmadan önce, onun nasıl olacağını tasarlamak gibi bir şey. Bizim de bu aşamaları önceden tahmin etmemiz gerekiyor. Bu safhaları iyi bilip, hastayı ona göre değerlendirmeliyiz. Bunun için hekimin, daha yumuşak bir kimliği olmalı, sanatçı bir kişiliği olmalı. Kestiğimiz şey sadece bir et parçası değil, canlı bir doku. Ona titizlikle şekil vermemiz gerekiyor. Sanatın her dalı duyarlılıktır ve sanat insan içindir.

ACME: Plastik cerrahlığı seçmeniz, resmi bu kadar sevmenizin ve yeteneğinizin olmasının etkisi olmuş mudur?

Prof.Dr. İŞCEN: Mutlaka olmuştur. Ama o yıllarda ben plastik cerrahlığı seçerken, daha çok insanların duygusal etkileşimlerini düşünüyordum. Plastik cerrahinin, ruhsal iyileştirmenin radikal bir yolu olup olmadığını düşünüyordum. Diğer yandan psikiyatri bana her zaman daha zor gelmiştir,

Bizim işimiz de, bir eseri yaratmadan önce, onun nasıl olacağını tasarlamak gibi bir şey. Bizim de bu aşamaları önceden tahmin etmemiz gerekiyor. Bu safhaları iyi bilip, hastayı ona göre değerlendirmeliyiz. Bunun için hekimin, daha yumuşak bir kimliği olmalı, sanatçı bir kişiliği olmalı. Kestiğimiz şey sadece bir et parçası değil, canlı bir doku. Ona titizlikle şekil vermemiz gerekiyor. Sanatın her dalı duyarlılıktır ve sanat insan içindir.

cerrahi daha kolay geliyor. Ayrıca bence bütün plastik cerrahların sanata yatkınlığı olması diye düşünüyorum. Hastaya vaat ettiğimiz şeyi ne kadar verebiliyoruz, bunu planlamak için.

ACME: Resim yapabilmek için fedakarlıklarda bulunuyor musunuz? 'şimdi bunu yapmayayım da, resim yapayım' gibi cümleler kurabiliyor musunuz?

Prof.Dr. İŞCEN: Ne yazık ki hala kuramıyorum. Çünkü resim yapmak bana ait olan birşey. Sadece benimle ilgili birşey. Ama hayatımdaki diğer işler başkalarıyla ilgili. Kendime ait birşeyi yapmaya sıra geldiğinde gün bitmiş oluyor. O nedenle çok fazla resim yapmıyorum. O önceliği biraz artırmam gerekiyor. O da benim hatam.

ACME: Resimle uğraşmak isteyenlere neler tavsiye edersiniz?

Prof.Dr. İŞCEN: İlk olarak çok disiplinli çalışmalarımı tavsiye ederim. Ben yolumu resme göre çizmediğim için, belki böyle bir şeyi benim söylemem doğru değil. Ama hobi olarak yapanlar için bile disiplin gerekiyor. Diğer yandan mutlaka temel bir eğitim almalılar. Belki benim fırsat bulamadığım şey, o eğitim şartlarını yaratmaktır. Ama şimdi akademi dışında, özel resim kursları var. Eskiden bu denli yaygın değildi, bunlardan yararlanmak gerekiyor.

ACME: Son olarak eklemek istediğiniz birşey var mı?

Prof.Dr. İŞCEN: Herkesin kaçacak bir noktası olmalı. Bu resim, heykel veya başka şeyler olabilir. Ama bütün hekimlerin bu tarz bir rahatlama-gevşeme yolu olmalı. Çünkü biz hekimler, elektriği kendimizde çok fazla biriktiriyoruz. Bu nedenle de onu boşaltabileceğimiz bir yolumuz olmalı. Resim de bunun en güzel yöntemlerinden biri. □